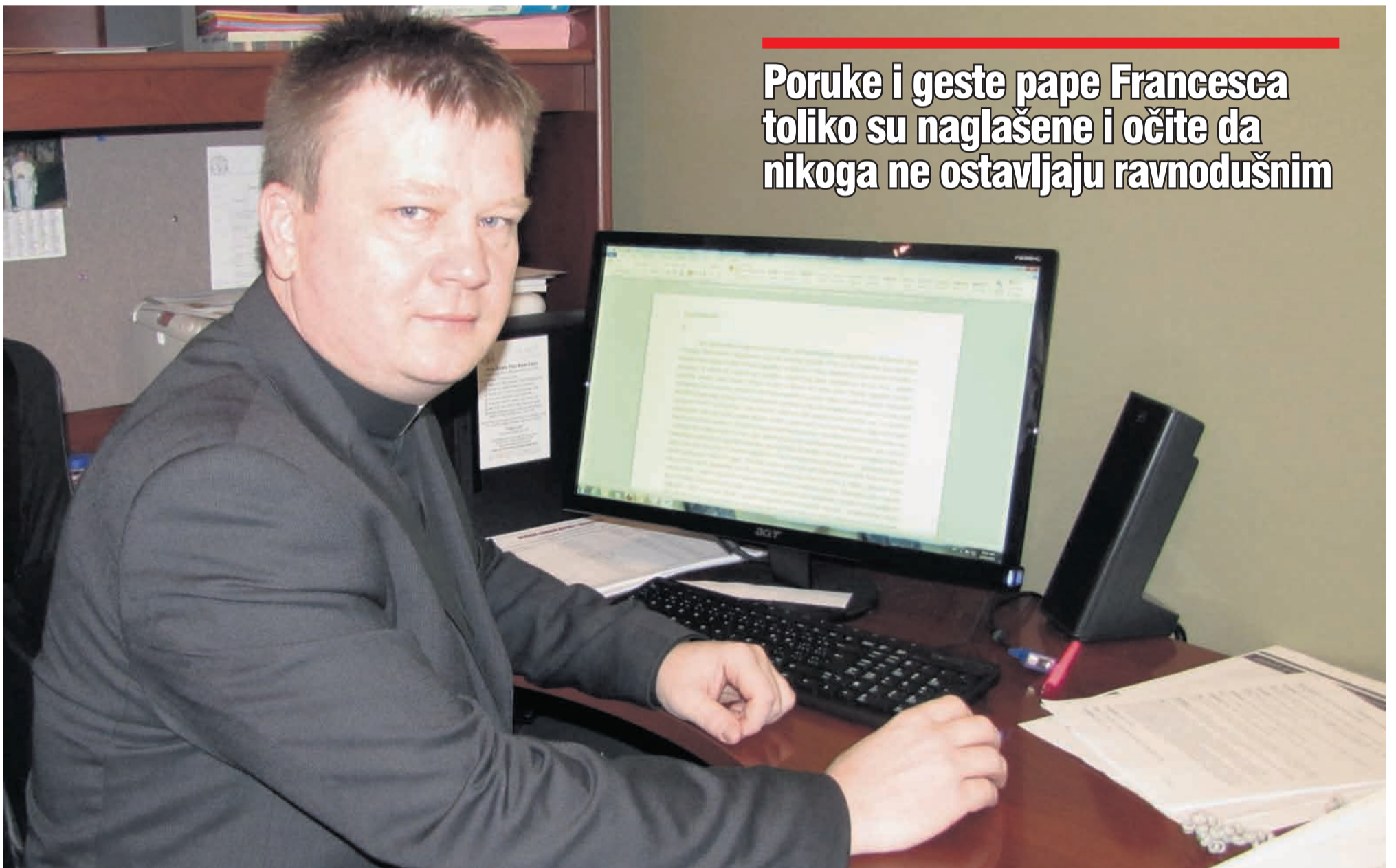

USKRSNI INTERVJU: dr. sc. Krunoslav Novak, svećenik Varaždinske biskupije, viši asistent na Hrvatskom katoličkom sveučilištu

Papa na prvo mjesto stavlja čovjeka - siromašnog čovjeka

Poruke i geste pape Francesca toliko su naglašene i očite da nikoga ne ostavljaju ravnodušnim

Čim je preuzeo pontifikat, papa Franjo počeo je s uvođenjem promjena u Katoličkoj crkvi. Najzanimljivije je što je s promjenama počeo od sebe, pokazujući vlastitim primjerom u kojem smjeru želi pokrenuti Crkvu. Zamolili smo našeg Medimurca, Krunoslava Novaka, svećenika i doktora znanosti, da nam objasni geste i postupke pape Franje.

• Puno ste vremena proveli na studiju u Rimu, jeste li ikad uživo sreli Jorgea Mariu Bregolia, možda još kao kardinala ili imali prilike čuti o njemu, te kako ga osobno doživljavate kao novog Papu?

— Za moj postdiplomski studij u dva navrata boravio sam u Rimu, najprije radeći na magisteriju, a kasnije na doktoratu iz komunikologije na Papinskom salezijanskom sveučilištu u Rimu. Boraveći u Papinskom hrvatskom zavodu svetog Jeronima, zajedno s kolegama svećenicima imao sam priliku upoznati Crkvu u Hrvata, jer svećenici koji borave u Zavodu dolaze iz biskupija s područja Hrvatske, Bosne i Hercegovine, te pojedinih biskupija izvan granica spomenutih država, gdje žive i djeluju Hrvati. Tijekom mojeg boravka u Rimu dogodile su se konklave 2005. godine, kada je za papu izabran kardinal

Josef Ratzinger, papa Benedikt XVI. No, sadašnjeg papu Franju nisam osobno susreo. Tijekom studija imao sam priliku čuti o životu Crkve u Argentini, o čemu je znao govoriti profesor Tone Presern, profesor slovenskog porijekla, rođen u Buenos Airesu. Promatrajući danas riječi i geste koje obilježavaju početak pontifikata pape Franje, mogu reći da me podsjećaju na entuzijazam i neposrednost o kojoj je tada svjedočio i spomenuti profesor. Njegov način komunikacije plijeni pozornost ljudi svih staleža, te navještanju evanđelja daje svježinu.

• Papa je pozdravio vjernike i građane u prvom susretu

s 'Dobra večer', prisno kao što se pozdravljaju najbliži ili susjedi. Hoće li uspjeti tu prisnost unijeti i u Crkvu između svećenika i vjernika, otvoriti dijalog i otkloniti strah vjernika od postavljanja pogrešnih pitanja, zbog čega se ponekad osjeća muk u živjaj Crkvi?

— Da, Sveti Otac započeo je svoj prvi govor s lože bazilike Svetog Petra jednostavnim pozdravom nazočnim vjernicima, te se preporučio u njihove molitve. Tom gestom povjerenja ujedno je podsjetio da svaki vjernik ima odgovornost za Crkvu kao dionik Božjeg naroda, te se u tome nalazi i traženje puta zajedničkog hoda

ovim životom u podržavanju izgradnje uzajamnog povjerenja, međusobnog pomaganja i razumijevanja ljudske patnje i teškoća, pa i onih nerješivih.

Upravo to prihvaćanje osobne odgovornosti za vlastiti život, ali i za život bližnjega u zajednici u kojoj živimo, izvanredan je put međusobnog razumijevanja, ili dijaloga, kako ste rekli. Svećenik koji živi u zajednici vjernika zajedno s njima prolazi put traženja rješenja životnih poteškoća i križeva. Svećenik je onaj koji je uz nas u ključnim trenucima života. On je onaj koji se s nama raduje i koji s nama tuguje, dijeleći sakramente, koji su znak Božje ljubavi prema na-

ma. Vjerujem da vjernici i danas prepoznaju važnu ulogu svećenika u osobnom i obiteljskom životu. Određeni nesporazumi mogu prijeći u jedan kontinuitet nerazumijevanja i mogu otežati komunikaciju između svećenika i vjernika, ali je važno da svatko uloži napor da se nesporazumi nadiđu.

Čini se da papa Franjo svojim naglascima nanovo podsjećajući na ono temeljno povjerenje i otvorenost za svakoga čovjeka. U toj temeljnoj otvorenosti valja nam se okrenuti korijenima – Isusu Kristu, koji je bio sposoban pristupiti svakome čovjeku: učenom i neukom, bogatom i siromašnom, moćnom i onom

na marginama društva. Papa također naglašava da nasljedovati Krista ujedno znači prihvatiti križ, a to znači biti spreman žrtvovati se za braću i sestre.

• Papa je kazao 'ne smijemo se bojati dobrote'. Što nam je time želio poručiti?

— Papa neprestano upućuje na Isusa, govoreći da je on središte svakoga kršćanskog djelovanja i na tragu onoga što sam malo prije rekao mogu opet naglasiti da nasljedovanje Isusa Krista sa sobom nosi i imperativ prihvaćanja križa. Prihvatiti križ uključuje između ostalog trpljenje i zbog neprepoznavaanja ili odbijanja darovane dobrote i ljubavi. Čovjek koji se razočara u nesebičnom darovanju dobrote, jer mu se predbacuje da čini dobro iz vlastitih interesa, mogao bi se obeshrabriti i posustati. Prisjetio bih se riječi blažene Majke Terezije, koja je modernom vremenu znak darivanja života za one najpotrebnije: 'Ako činiš dobro, pripisat će to tvojim sebičnim ciljevima. Nije važno, čini dobro'.

S druge strane, u današnje vrijeme nerijetko su osobni interesi ispred dobra blišnjega. U takvom okruženju osoba koja prihvaća dobrotu, pomoć drugoga može biti u neizvjesnosti i strepnji da će onaj koji mu je pomogao očekivati zauzvrat puno više od onoga što je darovao. Čovjek se može bojati dobrote jer ona otapa stisnuto srce, usmjerava pogled prema drugome, potiče na promjenu i onoga koji daruje i onoga koji prima. U svojim riječima papa Franjo ohrabruje svakoga čovjeka: darovana dobrotu ne obogaćuje samo onoga koji prima, nego i onoga koji daruje.

• Odbacio je zlato kao simbol bogatstva i moći, može li tim činom zaista potaknuti današnje moćnike da oni shvate da veličina nije u bogatstvu i sjaju?

— Čini se da Papa svojim gestama vrlo jasno pokazuje da u onome što druge učimo trebamo poći najprije od sebe samih. Sigurno je da materijalno bogatstvo, kada postane samo sebi svrhom i ciljem ljudskih napora, ne usređuje čovjeka. Ako je samo sebi svrhom, stečeno bogatstvo stvara prije svega osobno nezadovoljstvo kod čovjeka koji ga je stekao. Nikakvo materijalno bogatstvo ne može mu nadomjestiti iskreni odnos povjerenja, niti mu daje vrijednost povrh one vrijedno-

sti koju mu je darovao Stvoritelj, stvorivši ga na svoju sliku, jedinstvenog i neponovljivog. To temeljno bogatstvo dostojanstva ljudske osobe posjeduje svaki čovjek i svaki čovjek na to ima pravo. Svako drugo posjedovanje koje nije temeljeno na tom temeljnom bogatstvu – biti čovjek, ma koliko bilo sjajno za oči, ne ispunjava čovjeka niti ga čini zadovoljnim.

Tu Sveti Otac stavlja na prvo mjesto čovjeka – siromašnog čovjeka i tome nas uči svojim primjerom, naglašavajući da najveću brigu treba posvetiti siromašnim i nezaštićenima.

• Dolazi li nam papa Franjo kao vjesnik novog doba, u kojem će ojačati briga za slabe i siromašne?

— Novo doba započelo je dolaskom Isusa Krista. Mi to novo doba nazivamo Novi zavjet, čiji je početak u utjelovljenju Sina Božjega, koji je došao na ovaj svijet da mu daruje spasenje, da spasi čovjeka. Sjetio bih se prisporodbe o milosrdnom Samaritancu, koju je Isus ispričao kad ga neki zakonoznanac pita: 'Tko je moj bližnji'. Nakon što je ispričao prisporodbu i dobio odgovor da je čovjekov bližnji onaj koji mu priskoči u pomoć, Isus govori: 'Idi pa i ti čini tako'. Te Isusove riječi stare gotovo dvije tisuće godina, kao i čitavo Evanđelje – Radosna vijest, jesu početak novog doba koje počinje uvijek iznova kada provodimo u djelo Isusove riječi: 'Idi pa i ti čini tako'. Čini se da Papa upravo tu dimenziju djelotvorne ljubavi za blišnjega i za najpotrebnije želi naglasiti i u ovom današnjem povijesnom trenutku koji živimo, kada nas užurbanost svakodnevnog života lako može udaljiti od prepoznavanja čovjeka u potrebi.

• Papa Franjo odredio je smjernice kojima bi se trebala kretati Katolička crkva. Kakve promjene slijedom toga možemo očekivati u Katoličkoj crkvi u Hrvatskoj i Varaždinskoj biskupiji? Možda uspostavam Ureda za odnose sa siromašnijim ljudima, za obespravljenost, ponižene...?

— Svetu misu na početku svojeg pontifikata papa Franjo proslavio je 19. ožujka, kada se slavi svetkovina svetog Josipa. Sveti Josip, koji je prihvaćao Božju volju u svojem životu, primio je od Boga povjerenje da bude hranitelj, počem, to jest čuvar samoga Božjega Sina. Papa je tu njegovu ulogu, ulogu

čuvara, stavio na prvo mjesto, naglašavajući 'Upravo je zato još osjetljiviji za osobe koje su mu povjerene. Znade s realizmom tumačiti događaje, pozoran je na ono što ga okružuje, znade donijeti mudre odluke. U njemu, dragi prijatelji, vidimo kako se odgovara na Božji poziv, raspoloživo i spremno. Ali vidimo također što je središte kršćanskoga poziva. To je Krist. Čuvajmo Krista u našem životu da bismo čuvali druge, da bismo čuvali stvorenje'. Iz ovih riječi je očito da je put Crkve o kojemu govori Papa onaj u prepoznavanju Božjega poziva u svakodnevnom životu, a taj je staviti Krista u središte života, što nam garantira da ćemo čuvati jedni druge međusobno. To su smjernice koje će dodatno naglašavati i vrjednovati već postojeće djelovanje Crkve koja ima svoj dvijetisućljetni kontinuitet.

Kada govorimo o konkretnim oblicima brige za najpotrebnije, ono što ste nazvali 'Uredom za odnose sa siromašnima...' zapravo postoji u svim biskupijama, ali pod imenom Caritas. Naime, Caritas, koji djeluje na nacionalnoj, biskupijskim i župskim razinama, nije usmjeren samo uspostavi komunikacije s onima koji su u potrebi, već konkretnoj pomoći u materijalnim i drugim potrebama. Često se o takvim inicijativama premalo govori i premalo znade, jer ljudi koji djeluju za dobro drugoga često se drže one: 'Neka ti ne zna lijeva što čini desnica...'. Činjenica da dobre i pozitivne inicijative ne pune naslovnice tiska, ne znači da ih nema, štoviše, upravo skrivite geste dobrote za potrebne često ublažuju gorčinu života onim najpotrebnijima.

S druge strane, osjećaj za one koji su u potrebi sigurno je izvanredan put evangelizacije ili, kako ja volim reći, to je privilegirani put komunikacije vjere mladima. To bih mogao potvrditi na temelju podataka do kojih sam došao u istraživanju sa srednjoškolicima s područja Varaždinske biskupije, koje sam proveo u svom istraživanju za doktorat. Pokazalo se, naime, da mladi traže način da ostvare svoj odnos s transcendentnim, s Bogom. To se uočava u proučavanju vrijednosne ljestvice mladih čije se težište nalazi na području prepoznavanja drugoga i svijesti da se osobno ostvarenje događa unutar zajednice koju

Doktorirao na analizi utjecaja medija na mlade

Nakon mlade mise u rodnoj župi Selnica, Krunoslav je bio župni vikar u Nedelišću te upravitelj župe Knežinec, a nakon toga odlazi u Rim na studij znanosti društvene komunikacije, gdje je diplomirao, magistrirao, a kasnije i doktorirao...

• Područje Vašeg djelovanja obilježilo je postdiplomski studij u Rimu, što ste studirali i što je tome prethodilo? Možete li opisati koje ste projekte pokrenuli te što oni donose u životu Crkve, u životu i djelovanju Varaždinske biskupije?

— Nakon 1999. godine, kada sam u rodnoj župi Selnica proslavio mladu misu, godinu dana bio sam župni vikar u Nedelišću, te nakon toga dvije godine upravitelj župe Knežinec. Uz redovite aktivnosti u župi, to razdoblje obilježilo je posebno rad na području pastoralna mladih, te smo u to vrijeme pokrenuli križne putove mladih Varaždinske biskupije, kao i druge oblike druženja, molitve, pjevanja i karitativnog djelovanja mladih na župnoj razini. Godine 2002. blagopokojni biskup Marko Culej poslao me u Rim na studij znanosti društvene komunikacije, gdje sam diplomirao iz područja utjecaja reklame

na djecu, a magistrirao iz područja televizijske produkcije, s naglaskom na reprezentaciju lika suvremenog sveca u televizijskim serijama.

Nakon toga, u jesen 2005. vratio sam se u Biskupiju, gdje smo pokrenuli djelovanje Ureda za pastoral u medijima, koji djeluje i danas. Težište djelovanja Ureda nalazi se u nastojanju promocije evanđeoskih vrijednosti putem medija komunikacije. Tako se razvijala suradnja s pojedinim nacionalnim, regionalnim i lokalnim digitalnim i tiskanom medijima sudjelovanjem u produkciji ili emitiranjem i tiskanjem sadržaja vlastite produkcije. Prezentacijom spomenutih sadržaja nastojali smo predstaviti teme, ljude i događaje koji potiču na razmišljanje o vjeri, o vrijednosti života, to jest govoriti o Evanđelju na način razumljiv današnjem čovjeku.

Uz produkciju konkretnih medijskih sadržaja, nezaobila-

zna je i važna odgojna aktivnost, prije svega za područje televizijskog medija. Tako je kroz Ured prošao veliki broj mladih ljudi koji su se imali prilike okušati u produkciji televizijskih emisija koje se emitiraju na VTV televiziji. Uz razne druge aktivnosti, koje uključuje djelovanje Ureda, pastoralno i odgojno djelovanje u medijima predstavlja odgovor poticajima II. vatikanskog sabora, kao i kasnijih crkvenih dokumenata koji se odnose na evangelizaciju putem medija, kao i odgoj za medije. Nakon tri godine ja sam nastavio studij u Rimu, a Ured je nastavio s djelovanjem te djeluje i danas.

• U Rimu ste obranili doktorat iz područja znanosti društvene komunikacije. Je li to bio splet okolnosti ili Vaša želja?

— Kada je Ured bio uspostavljen, pružila se prilika za nastavak studija u Rimu, te me varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak uputio ponovno u Papinski hrvatski zavod svetog Jeronima. Upisao sam doktorat na fakultetu gdje sam tri godine ranije magistrirao. U magistarskoj specijalizaciji posvetio sam se televizijskoj produkciji, dok sam u doktorskom istraživanju težište stavio na antropološki vid komunikacije, uzimajući u obzir područje sociologije, socijalne psihologije, psihologije društvene komunikacije. Analizirao sam utjecaj medija i drugih čimbenika komunikacije na religiozni identitet mladih, te sam proveo istraživanje sa srednjoškolicima s područja Varaždinske biskupije. Nakon obranjenog doktorata, od veljače ove godine djelujem kao viši asistent na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu.

vlastitim angažmanom može učiniti boljom.

• Dvojica prijašnjih papa, Ivan Pavao II. i Benedikt XVI., posjetili su Hrvatsku. Možemo li to očekivati i od novog Pape, možda i Varaždinsku biskupiju? Tko Svetom Ocu određuje koje će zemlje i biskupije pohoditi u zemlji u koju dolazi?

— Posjet Pape pojedinoj zemlji redovito se planira dulje vrijeme, te je praksa da za posjet nekoj zemlji bude određen povod. Tako je, na primjer, povod posjetu pape Benedikta XVI. Hrvatskoj 2011. godine bio nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji, kao što su i tri posjeta pape Ivana Pavla II. imali svoje povode. U organizaciju pohoda redovito se uključuje i civilna vlast, te postoje određeni protokoli koji prethode samom posjetu. A hoće li papa Franjo posjetiti Hrvatsku, teško je u ovome trenutku nagađati. Spomenuo bih riječi varaždinskog biskupa mons. Josipa Mrzljaka,

koji je govoreći o novom papi Franji istaknuo kako bi se hrvatski narod svakako radovao da ga pohodi papa Franjo. 'No, čini se da ćemo prije mi doći k njemu u neko dogledno vrijeme, i to u prigodi proglašenja svetim blaženoga Alojzija Stepinca. Nakon Stepinčeve kanonizacije mogli bismo pozvati papu Franju: Sveti Oče, dođite u Hrvatsku da vidite gdje je Alojzije Stepinac živio, radio i gdje je umro. Nadamo se da bi se sve to moglo ostvariti kroz koju godinu'. Tako kaže naš biskup, jer je nešto konkretnije na to pitanje u ovome trenutku teško odgovoriti.

• U Velikom smo tjednu, pred nama je Uskrs s novim Svetim Ocem, ali i starim križama na koje i on sam ukazuje. Kako gledate na sve teže ekonomsko stanje običnih ljudi, upravo onih za koje se Papa zauzima. Je li ekonomska kriza posljedica stvarnih ekonomskih odnosa ili je ona više posljedica krize morala, pohlepe i bezdušnosti?

— Sigurno da je ekonomska kriza odraz različitih drugih kriza u koje upada suvremeno društvo, a ona redovito pogada one nezaštićene. Dani Velikog tjedna stavljaju u središte našeg razmišljanja patnju Boga koji je uzeo naše ljudske slabosti na sebe da nam daruje otkupljenje i život. U vremenu kada svakodnevno slušamo o krizi i proživljavamo je na različitim razinama snažno odjekuju riječi pape Franje koji svima poručuje da stavimo Krista u središte naših života. Tada ćemo smoći snage da ne zaustavljamo pogled na Velikom petku, već da ga promatramo kroz svjetlo uskrsnog jutra. To znači da nas Isus poziva da već danas u životu koji živimo u pobjedama vlastitih sebičnosti, stavljanju dobra drugih ispred vlastitih interesa, u pomaganju potrebnima prepoznamo obrise one konačne pobjede života. Da to ne budu samo izgovorene riječi, uči nas papa Franjo, potičući nas riječju i primjerom da ne zaboravimo na najpotrebnije.

